

Modlitba

svatý Augustin, pastýř s hořícím srdcem

Bud' se mnou

Když hloubám v starostech,
mně pomáhej, Pane!

Když vzdychám a soužím se,
mne pozvedej, Pane!

Když nevím, kudy kam,
ty ved' mne, Pane!

Když po širokých cestách světa jdu,
bud' se mnou, Pane!

*Confessiones VI,5
Modlitby svatého Augustina*

Uzávěrka příštího čísla farního občasníku je 2. 11. 2025. Své příspěvky můžete zasílat na adresu kajmar@chrudim.cz. Salvátor č. 82 vyjde 16. 11. 2025.

Salvátor č. 81 srpen 2025

Zdarma. Náklady na jeden výtisk činí 10 Kč. Tel.: 469 622 029

Vydává: email: farnost@farnost-chrudim.cz

Římskokatolická farnost

Arciděkanství Chrudim

Školní nám. 56, 537 01 Chrudim

www.farnost-chrudim.cz

číslo účtu: 1141055309/0800

Salvátor

81

srpen 2025

INFORMAČNÍ OBČASNÍK CHRUDIMSKÉ FARNOSTI

Příroda

Uplynulý čas prázdnin a dovolených bývá pro nás příležitostí, kdy možná více než jindy v roce obdivujeme krásy přírody. Může to být klidně nedaleko domova, ale také při různých cestách do bližších či vzdálenějších míst.

Letos je to už deset let, co v souvislosti s vydáním encykliky Laudato si papež František vyhlásil 1. září jako Světový den modliteb za péči o stvoření. Na toto papežovo rozhodnutí navazuje ekumenická iniciativa Čas stvoření, která trvá od 1. září do 4. října, kdy slavíme památku sv. Františka z Assisi.

Jako by tyto aktivity nestačily, byl od letošního června do Římského misálu zařazen nový formulář s názvem Za ochranu stvoření, který připravilo Dikasterium pro bohoslužbu a svátosti. Papež Lev XIV. ho už při svém letním pobytu v Castel Gandolfo použil.

K Světovému dni modliteb za péči o stvoření vydává papež každý rok poselství. To letošní je výjimečné tím, že téma „Semena míru a naděje“ stanovil papež František a poselství k němu napsal jeho nástupce. Rád bych se s vámi podělil o několik myšlenek papeže Lva XIV. Například je možné si všim-

nout pojmu „ekologická spravedlnost“, které věnuje jeden odstavec:

„Ekologická spravedlnost – implicitně hlásaná proroky – již nemůže být považována za abstraktní pojem nebo vzdálený cíl. Představuje naléhavou nutnost, která přesahuje pouhou ochranu životního prostředí. Ve skutečnosti se jedná o otázku sociální, ekonomické a antropologické spravedlnosti. Pro věřící je navíc teo-

logickým požadavkem, který má pro křesťany tvář Ježíše Krista, v němž bylo vše stvořeno a vykoupeno. Ve světě, kde ti nejzranitelnější trpí jako první devastujícími dopady změny klimatu, odlesňování a znečištění, se péče o stvoření stává otázkou víry a lidskosti.“

Kéž jsou pro nás papežova slova povzbuzením, abychom s ohleduplností obdělávali a ochraňovali zahrady světa.

otec Jan

Papežovo poselství je možné si celé přečíst např. na stránkách farnosti.

Farní tábor 2025

Letošním táborem nás provázel příběh Tří mušketýrů. Nejprve starší z nás vyrazili na „puťák“ po Orlických horách a pak už jsme společně prožili týden plný různých aktivit. Pomáhali jsme D'Artagnanovi doručit královnin náhrdelník na královský ples, a to se nám nakonec povedlo.

Sraz byl na chrudimském nádraží, z kterého jsme jeli do Pardubic a z Pardubic do Vamberka. Odtud jsme pokračovali vlakem do Rokytnice, kde začala pěší

Tábor jsem si velice užila, měl dobré téma a velmi hezky zpracované. Zahráli jsme si také vynikající hry – třeba sbírat barevné lístky po slepu jen podle navigování ostatních hráčů. A moje nejoblíbenější hra přišla až na konci tábora: museli jsme házet po vedoucích novínové koule, abychom porazili gardisty. Prostě tábor i „puťák“ byly velmi dobře připraveny a provedeny a já jsem si to moc užila.

Marie Johanidesová

část našeho putování. Po cestě jsme hráli černé historiky a povíдали si, takže nám čas rychle ubíhal. Bohužel nám začalo pršet, ale nějací lidé si nás všimli a dovolili nám, abychom se u nich na chvíli schovali. Z tohoto provizorního útočiště jsme se vydali na Pěticestí, kde jsme „plachtili“ (spali). Druhý den jsme přešli na Vesmír, z kterého jsme už dorazili do tábora.

Na letošní mušketýrský tábor jsme se vypravili ve čtvrtek 10. 7. v ranních hodinách. Sešli jsme se před budovou nádraží v Chrudimi a dopravili se veřejnou dopravou do Rokytnice v Orlických horách. První den jsme nocovali blízko Pěticestí u Zdobnice. Druhou noc jsme našťastí byli v teple a suchu na DCŽM Vesmír. Když jsme promočili všechny

Pozvánky z farní kanceláře...

S novým školním rokem nabízím ochutnávku toho, co naše farnost nabízí. Věřím, že si vyberete...

V pondělí 1. září bude ve farním kostele v 17 hodin bohoslužba na začátku školního roku, na kterou zveme děti, rodiče i prarodiče. Program na faře začíná v 16 hodin. Od 16:30 hodin možnost svátosti smíření v kostele.

Od září začne setkávání dospělých, kteří se chtějí připravit na křest. První schůzka bude ve středu 10. září v 17:30 hodin na faře. Pokud o někom takovém víte, povzbuďte ho a pozvěte.

Sobota 13. září je Dnem památek. Otevřeny budou kostely Nanebevzetí Panny Marie, sv. Michaela a sv. Kateřiny a další zajímavá místa, program je zveřejněn na plakátech. Tentýž den se nabízí ještě jeden velmi poutavý program: proběhne prezentace nové knihy Tomáše Pavlíka o chrudimských kostelích. O této publikaci píšeme v příloze tohoto farního občasníku, kde je s panem Pavlíkem obsáhlý rozhovor.

Na neděli 14. září připravujeme Farní den naší farnosti. Mše svatá ve farním kostele bude v 10 hodin (ranní mše nebude). Po ní se sejdeme při společném obědě na faře. K zajištění oběda se prosím přihlaste do neděle 7. 9. přes rezervační systém na farních stránkách nebo na arších v kostelích. Připravili jsme bohatý a věřím, že zajímavý program. Je zveřejněn na plakátech a farním webu. Prosíme o pomoc s přípravami a též o něco sladkého ke kávě.

Ve středu 17. září se po poledni vydáme se seniory, ale i s dalšími, kteří budou mít zájem, chut' a možnost jet na pouť v tomto čase, do poutního chrámu v Luži na Chlumku. Odpolední čas i blízké místo jsem zvolila proto, aby i starší a slabší mohli navštívit Jubilejní místo a získat plnomocné odpustky v tomto Svatém roce. Budeme odjíždět ve 13 hodin, cestou se ještě zastavíme na hradě Rychmburk, kde je v barokní

expozici umístěn zrestaurovaný oltář sv. Kateřiny z kateřinského kostela. Restaurátorka paní Skarolková přislíbila, že nám tam řekne několik slov. Přihlašování je přes rezervační systém, cena 150,- Kč. Platí se pouze za autobus, na Rychmburk se mi podařilo vyjednat vstup zdarma.

Další pozvánka je na farní pouť ve dnech 26. – 28. 9. 2025, při které též navštívíme některá z míst, kde je možné projít Svatou branou a získat odpustky v tomto Jubilejním roce. Ubytování na dvě noci včetně polopenze máme rezervováno v Rožmitále pod Třemšínem. Nebudu prozrazovat vše, ale můžete se těšit například do kláštera v Milevsku, kde byl teprve před pár lety objeven hřeb z Kristova kříže, do Klatov s krásným poutním chrámem, na unikátní kostel sv. Vintíře a další místa. Přihlašování je přes farní rezervační systém. Cena 3.800,- Kč zahrnuje dopravu, ubytování, polopenzi a vstupy, platba hotově ve farní kanceláři.

Přichází také čas poutních mší v našich kostelích. V kostele Povýšení svatého Kříže na hřbitově budeme slavít poutní mši v předvečer svátku, v sobotu 13. září v 18 hodin. U sv. Michaela pak v pondělí 29. 9. v 18 hodin.

Ze vzdálenějších akcí vyberu dvě. Tou první je víkendovka pro mládež v termínu 14. – 16. 11. Druhou adventní duchovní obnova, kterou nás 12. – 13. 12. provede náš jáhen Pavel Starý.

Těším se na setkání s vámi na farním dnu, při poutích, dalších akcích farnosti nebo třeba na mši v některém z našich kostelů. Pamatuji na celou naši farnost v modlitbě a přeji požehnaný nový školní rok nejen dětem, ale též rodičům, prarodičům, učitelům, vychovatelům, kněžím... Všechny ať zahrne Boží požehnaní a milost.

Petra Pudilová

Přehled pravidelných farních aktivit

Název	Den, hodina	Místo	Termín	Kontakt pro nové zájemce
Net for God	pondělí, 19:00	farní sál	29. 9., 27. 10., 24. 11., 22. 12.	V. Neškudla
Farní evangelizační buňka	pondělí, 19:00	farní sál	každé pondělí	p. Jaroslav 728 125 232
Setkání seniorů	úterý, 15:00	farní sál	1x měsíčně	M. Šmídková 607 593 884
Scholička (od 5 let)	úterý, 14:40 – 16:15	ZUŠ	každé úterý	K. Holá 775 267 767
Dětská mše se scholičkou	úterý 16:30	kaple na faře	7. 10., 4. 11., 2. 12.	P. Jan
Zkouška chrámového sboru	úterý, 19:00	Kůr NPM	dle domluvy	T. Židek 737 758 881
PředScholička (děti 3-6 let s rodiči)	středa, 14:30 – 15:30	Učebna fara	každou středu	K. Holá 775 267 767
Kroužek ručních prací	středa, 15:00	farní sál	každou středu	L. Hrudová 736 690 883
Adorace se zpěvy	středa, 19:00	kaple	15. 10., 19. 11.	V. Měkotová 725 649 159
Setkání nad Bibli	středa, 19:00	farní sál	10. 9., 8. 10., 29. 10., 12. 11., 26. 11., 10. 12.	Pavel Starý 605 220 052
Setkání žen	čtvrtek, 19:00	farní sál	11. 9., 25. 9., 9. 10., 23. 10., 13. 11., 27. 11., 11. 12.	A. Chvojková 723 044 101 K. Stará 606 585 999
Chlapi	čtvrtek, 19:00	farní sál	4. 9., 2. 10., 6. 11., 4. 12.	Petr Miklas 604 235 040
Společenství mládeže	pátek, 19:00	farní sál	začíná 12. 9., dále dle domluvy	s. Antonína, P. Jan
Dětská bohoslužba	neděle, 8:30	NPM	14. 9., 5. 10., 9. 11., 14. 12.	P. Jan
Modlitby maminek na mateřské dovolené	dopoledne	farní sál	dle domluvy	M. Pudilová 774 121 798
Farní kavárna	neděle, 9:30	farní sál	7. 9., 21. 9., 5. 10., 19. 10., 2. 11., 16. 11., 30. 11., 14. 12.	J. Vostrovský 608 740 223

páry bot a zdolali všechny sjezdovky, co nám stály v cestě, došli jsme zdárně do tábořiště ve Sněžném a přivítali mladší účastníky tábora, co k nám přijeli mikrobusem. A začal nám týden plný her a zážitků. Jak jsem naznačil, tábor se nesl v duchu Tří mušketýrů (kteří vlastně byli čtyři), snažili jsme se navrátit náhrdelník, aby se mohl konat bál, a po-

vedlo se nám to. Moc jsem si tábor užil, byl moc fajn, stejně jako vedoucí a účastníci. Rád se na tábor znovu vrátím.

Ondřej Novotný

Závěrem chceme poděkovat našim kuchařkám: Klárce a Evce, rodičům i farní kanceláři za velkou podporu a v příštím roce opět na viděnou!

Přípravy na pout' srpen 2025

Na tomto místě a s těmito obrázky chceme poděkovat všem, kteří se bez ohledu na věk, únavu a časovou náročnost jakýmkoliv způsobem zapojili do přípravy Salvátorské pouti, která důstojně proběhla od soboty 9. 8. do neděle 10. 8. nejprve při nešporách v kostele svatě Kateřiny a potom v neděli při dvou bohoslužbách

v kostele Nanebevzetí Panny Marie. Bohu a jim všem díky!

KM

Nešpory – sobota 9. srpna 2025

Sobotní večerní nešpory přilákaly do slavnostně vyzdobeného kostela sva-

té Kateřiny nejen farníky, ale i další obyvatele města a také návštěvníky z jiných míst. Obřad doprovázený krásnou hudbou sboru Salvátor je tradičně postaven na zpěvu hymnů, žalmů a

kantik s vrcholem v Písni k Nejsvětějšímu Salvátoru. Krátké čte-

ni, prosby ústy pana biskupa i jeho zá- věrečná modlitba nás na jedné straně

zcela přenesly na horu Tábor k Ježíši Kristu, který se zde zjevil svým učedníkům ve slávě, a na druhé straně nám všem přítomným připomněly, co nás – jeho spoludědice – čeká, když ho posloucháme a následujeme.

KM

ale naprosto tam patří. Dává tomu svět-skému hemžení hloubku a ta hloubka tam je. Člověk spočine.

7. *Prosím řekněte nám, co na Vás nejvíce během prvního půl roku v úřadu biskupa zapůsobilo, co jste si uvědomil nebo k čemu jste zaujal nový postoj?*

Už na biskupském svěcení jsem pocítil velikou otevřenost srdce. Otevřenost znamená vystoupit z předsudků, dívat se na lidi, jací jsou, nacházet cesty, jak jít dál a společně. Za druhé mě velmi potěšilo birmování. Z pozice biskupa jsem to ještě nikdy nezažil a je to moc hezké. Vidět většinou mladé nebo mladší lidi, jak se otevírají působení Ducha Svatého. Moc mě to povzbudilo. Za třetí jsem si našel úplně nový vztah k našemu místnímu biskupovi Janovi a vlastně i ke kněžím. Je to pro mě moc důležité pronikat do těchto vztahů s novou vůlí a chutí.

8. *Jistě je něco, co Vám leží na srdci a chtěl byste to předat dalším lidem, zvláště nové generaci...Prosím sdílejte to s námi.*

Mně hodně pomáhá synodalita, protože to je způsob prožívání víry, života církve v našem světě, způsob, který se zakládá skutečně na lidské autenticitě, nepřevrací vše v našem životě, ale hledá cestu v otevření se a přitom v nějaké návaznosti na tradici, na společenství věřících. To, že my věřící chceme být opravdu ryzí a současně nechceme nikoho válcovat. Mně přijde, že je to dílo Ducha Svatého, a v tom bych rád pokračoval.

Jménem všech farníků a čtenářů občasníku Salvátor děkujeme za Vaše milá a inspirativní slova.

KM

VÝUKA NÁBOŽENSTVÍ VE ŠKOLNÍM ROCE 2025/2026

<i>Třída</i>	<i>Den</i>	<i>Hodina</i>	<i>Vyučuje</i>	<i>Začátek</i>
MŠ a 1. třída ZŠ	pátek	14:00 – 14:45	B. Novotná	19. 9.
2. a 3. třída ZŠ	čtvrtek	15:30 – 16:15	B. Novotná	18. 9.
4. a 5. třída ZŠ	čtvrtek	14:30 – 15:15	B. Novotná	18. 9.
6. a 7. třída ZŠ	pátek	15:00 – 15:45	B. Novotná	19. 9.
8. a 9. třída ZŠ	pátek	14:30 – 15:15	P. Jan Šlégr	19. 9.

Výuka probíhá v budově fary.

Přihlašujte se přes rezervační systém na farním webu do 14. 9. 2025.

Krátký rozhovor s otcem biskupem Prokopem Brožem

1. Vítejte v Chrudimi, Monsignore, jak se tu cítíte?

Cítím se tu hezky, cítím se přijatě a na Chrudimi mě těší to, že ke mně promlouvá z různých období, že to není otázka jedné dvou generací, ale že je tady staletá historie a já jsem oslovován z různých historických, ale i současných kulturních míst. A je to znát.

2. Už jste někdy byl při nějaké duchovní příležitosti v naší farnosti?

Myslím si, že jsem tady ještě nebyl. Ale ještě jako mladý bohoslovec jsem tu byl na nějakých Velikonocích. A tak znám Chrudim spíše ze vzpomínek. Jako působiště některých dřívějších farářů – vikářů, třeba otce Jiřího Heblta.

3. Vzpomínáte si, kdy jste poprvé slyšel o slavné Salvátorské pouti?

O pouti jsem se poprvé dozvěděl, když jsem tu kdysi byl. Mimo Chrudim jsem se se zmínkou o ní neseťkal.

4. Znáte příběh chrudimského milostného obrazu Nejsvětějšího Salvátora?

Včera jsem si ho nechal převyprávět i s příběhy dalších obrazů. Ale dříve jsem ho neznal.

5. Jak Vás originál tohoto obrazu teď na místě oslovuje a inspiruje?

S originálem obrazu jsem se poprvé setkal v sobotu večer v rámci nešpor a to, co jsem vnímal, byla úcta lidí. Teprve potom jsem se sám na něho zadíval, pomodlil se před ním a uvědomil si, že je v něm právě to hezké, co je u ikon, jeho řemeslná relativní prostota, která prozrazuje fakt, nějaký příběh, a to je právě to silné, co lidé uctívají. To v něm je nějakým způsobem přítomno.

6. Jak se Vy osobně díváte na poutě a putování v současném světě?

Já jsem šel Camino do Santiaga de Compostela a zjišťuji, že třeba z Čech tam putuje mnohem více lidí, kteří se nehlásí k žádné víře. Přitom objevují sama sebe a nacházejí vnitřní hloubku života. Takže si myslím, že putování je velmi moderní. A dnešní den v Chrudimi to opravdu hezky ukazuje: Pout' a poutovost má své místo, lidé se chtějí bavit, zabavit, sejít se s ostatními, vrstevníky. To prostě k pouti patří. A uprostřed toho je kostel, chrám, kde se my modlíme. Tak trochu „bizár“,

Salvátorská pout' – neděle 10. srpna 2025

Ranní bohoslužba

Salvátorská pout' v Chrudimi: Světlo, které osvěcuje srdce

Chrám Nanebevzetí Panny Marie v Chrudimi se během letošní Salvátorské pouti proměnil v místo mimořádné krásy, modlitby a duchovní hloubky. Před oltářem, obklopeným záplavou zářivých květin, zaskvělo se nejen zlato liturgických předmětů, ale zazářila také zvláštní hra světla a barev, která jako by byla viditelným znamením neviditelné Boží přítomnosti.

V centru všeho stojí Kristus – Spasitel. Právě jeho jméno nese tato pout', která je pro chrudimské věřící nejen tradicí, ale především živou zkušeností víry. Slova Písma „*Já jsem světlo světa. Kdo mě následuje, nebude chodit ve tmě, ale bude mít světlo života*“ (Jan 8,12) zde dostávají konkrétní podobu. Paprsky světla prostupující chrámovou loď a snášející se na oltář připomínají, že Boží Světlo dokáže proniknout i do těch nejtemnějších koutů lidského srdce.

Liturgie Salvátorské pouti není pouze vzpomínkou na minulost. Je to aktuální výzva: nechat se proměnit Kristovým Světlem, stejně jako vitráž ožívá, když

se jí dotkne sluneční jas. Chrám naplněný modlitbou a zpěvem věřících se tak stává místem, kde se nebe dotýká země a lidské dějiny se setkávají s věčností.

Atmosféru slavnosti umocnila nejen bohatá květinová výzdoba oltáře, ale i barevná záře stoupajícího kadidla, které symbolicky nese modlitby věřících k Božímu trůnu. Tento obraz, zachycený i na fotografii, je jako živé připomenutí Zjevení 8,4: „*A vystoupil dým kadidla z modliteb svatých z ruky anděla před Boha.*“

Salvátorská pout' tak není jen setkáním s tradicí. Je především setkáním s živým Kristem – Světlem, které prozařuje náš život, dává mu smysl a vede nás k plnosti radosti. A právě toto Světlo, jak se zdá, bylo letos v chrudimském chrámu zvlášť viditelné.

Štěpánka Stryková

Salvátorská pouť – neděle 10. srpna 2025

První ranní poutní mše svatá

Už při příchodu do našeho chrámu Nanebevzetí Panny Marie mě upoutala nádherná květinová výzdoba. Teplé barvy vrcholného léta dodávaly slunečnice, gerbery, chryzantémy a další květiny. Když před hlavní oltář přišel náš jáhen, přidal k nim i originál obrazu sv. Salvátora, který je korunoval. Byla jsem vděčná za chvílky, kdy jsem Spasiteli hleděla tváří v tvář, a rozhodla se k němu vrátit i odpoledne.

Kázání otec Jan zahájil citátem papeže Františka: "Kristovo tajemství je zdrojem naší naděje". Pro apoštoly bylo významným, že mohli pozorovat Ježíšovu modlitbu a jeho proměnu ve slávu, která je měla povzbudit a připravit na těžké chvíle závěru Kristova pozemského života. Naděje i příprava byly tedy ústředním tématem promluvy

a na konci mše svaté jsme zpívali i Hymnus naděje Jubilejního roku.

Při bohoslužbě hodně vonělo kadidlo a nejen to. Z barevných oken prozářených sluncem se na oblaka kadidla promítaly různé barvy a dodávaly mši svaté slavnostní posvátnou atmosféru.

Celá tato bohoslužba pro mě znamenala nejen krásný zážitek, ale i důležitou posilu ve víře.

Eva Vojnová

Slavnostní poutní bohoslužba

Mše pro mne byla velkým zážitkem, ale i informačním obohacením. Biskup Mons. Prokop Brož mě velmi zaujal pojednáním o světle a jeho čtyřech formách v životě člověka.

Světlo vnější, nižší, vnitřní a vyšší. První je spojeno s vlivem okolí, druhé s emocemi, třetí s rozumem a čtvrté – vyšší s vírou, vztahy a duchovnem. Jedno bez druhého jsou pro život nedostatečné, všechna jsou pro život důležitá. Při poslechu se mi tyto poznatky propojovaly s psychologickými teoriemi o formování člověka při jeho vývoji od dítěte k dospělosti.

I když psychologie používá jiné pojmy než „světlo“, v podstatě jde o velmi podobné vlivy nebo faktory, které použil ve XIII. století ve svém učení sv. Bonaventura, kterého několikrát zmínil Mons. Brož ve své promluvě. To, že takovéto pojetí podobné dnešním teoriím existovalo již ve XIII. století, mě okouzlo a mile překvapilo.

Okouzila mě i nádherná hudba, která provázela mši zpěvem sborů a sólistů, prostě zážitek. Zážitek duchovní (4

světlo), emoční (2. světlo), atmosféra kostela (1. světlo) a vše dávalo logický smysl (3. světlo), protože některé hodnoty zůstávají, ať jde o XIII. nebo XXI. století.

Krásna, a díky všem, kteří se na slavnostní mši podíleli, a díky moc Mons. Brožovi.

Helena Tuhá

věřícím a zúčastněným poutníkům, zda máme rádi světlo? Otec biskup na toto navázal velmi zajímavým rozbořením světla dle pojetí sv. Bonaventury, světce žijícího ve 13. století.

Sv. Bonaventura ve svém díle mluví o čtverém světle, a to světle vnějším (přicházející zvnějšku, moderní technologie, co nás obklopuje), nižším světle

Slavná mše svatá

Jako každý rok se slavnostní poutní bohoslužba konala v krásně nazdobeném kostele za stejně tak krásného hudebního doprovodu spojených sborů a chrámového orchestru. Hlavním celebrantem byl pomocný biskup královéhradecký a titulární biskup litomyšlský Monsignore Prokop Brož, který ve své homilii v úvodu zmínil, že pouť, jež ve svém středu otevírá tajemství Proměnění Páně, je pouť, která by měla být dle východní křesťanské tradice plná světla.

Následovala řečnická otázka k nám

(probouzí v našem těle smysly, prožívání věcí), vnitřním světle (světlo rozumu, vnímání souvislostí) a vyšším světle (přichází k nám shůry, rozezná v nás vztahy, otevřenost k druhým lidem). V závěru svého poutního kázání otec biskup zmínil, že nemáme žít jen jedním z uvedených světél, ale že Božím obdarováním je, když nám Bůh dá svoje světlo, světlo Boží lásky, která v nás probudí víru, vztah k Bohu, k ostatním lidem, a zároveň naději, že do budoucna se Bůh o nás bude starat.

Josef Sellák